

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 673/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen katsomoturvallisuuden parantamisesta urheilutapahtumissa porttikieltojärjestelmällä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pauli Kiurun /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 673/2022 vp:

Onko asiasta vastaavan ministerin mielestä oikein, ettei nykyinen lainsäädäntö mahdollista toistuvasti häiriköivien henkilöiden pääsyn estämistä porttikieltojärjestelmällä ottelutapahtumiin,

onko lainsäädäntömme kaikilta osiltaan ajantasaista ottaen huomioon kansainväliset sitoumuksemme ryhtyä kaikkiin mahdollisiin toimiin väkivaltaisuuksien vähentämiseksi ottelutapahtumissa ja perustuslain nojalla lainsäätäjälle kohdistettu velvollisuus taata yleinen järjestys ja turvallisuus,

oletteko valmis antamaan ministeriölle toimeksiannon urheilutapahtumien porttikieltojärjestelmän käyttöönottoon tähtäävään lainsäädäntövalmisteluun ryhtymisestä vielä tämän vaalikauden aikana ja

kuinka pitkään arvioitte uuden lainsäädäntötyön valmistelun kestävän ministeriössä ennen kuin esitys on valmis tuotavaksi eduskunnan käsittelyyn?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Niin sanotun porttikiellon antamisen mahdollistamisesta erityisesti urheilutilaisuuksiin on viime vuosinakin käyty aika ajoin keskustelua. Porttikiellon käsitettä ei voimassa olevassa lainsäädännössämme tunneta mutta yleisimmin sillä tarkoitettaneen jonkun tietyn henkilön pääsyn estämistä tiettyyn tai tiettyihin tilaisuuksiin tai alueille joko toistaiseksi tai määräajaksi henkilön aiemman käyttäytymisen perusteella.

Porttikiellon antamisen mahdollistanutta lainsäädäntöä voidaan sanoa olleen aiemmin voimassa myös Suomessa. Julkisista huvitilaisuuksista annetun lain (492/1968, ns. huvilaki) mukaan yhdistyksellä tai muulla yhteisöllä ja kokoontumishuoneiston tai kokoontumisalueen omistajalla ja haltijalla oli oikeus määrääjäksi, enintään vuodeksi kerrallaan, kieltää pääsy omistamassaan taikka pysyvästi tai tilapäisesti hallitsemassaan kokoontumispaikassa toimeenpantaviin julkisiin

huvitilaisuuksiin henkilöltä, jonka hänen elämäntapojensa perusteella oli syytä varoa rikkovan siellä järjestystä tai vaarantavan turvallisuutta. Kielto oli tullakseen voimaan alistettava poliisi-piirin päällikön vahvistettavaksi. Poliisipiirin päällikkö saattoi huvilain mukaan myös antaa vas-taavan kiellon joko määrättyihin tai kaikkiin huvitilaisuuksiin. Huvilaki on sittemmin kumottu vuonna 1999 voimaan tulleella kokoontumislailalla (530/1999).

Euroopan neuvoston yleissopimus turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenne-tystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa on saatettu Suomessa voimaan lailla. Sopimuksessa on muun ohella todettu, että sen osapuolet ryhtyvät kaikkiin mah-dollisiin toimiin vähentääkseen riskiä, että yksilöt tai ryhmät osallistuvat väkivaltaisuuksiin tai yleisen järjestyksen häiriöihin tai järjestävät sellaisia. Edelleen sopimuspuolten on sopimuksen mukaan varmistettava kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti, että käytössä on tehok-kaita ja riskin luonteeseen ja sijaintiin nähden tarkoituksenmukaisia poissulkemisjärjestelyjä vä-kivaltaisuuksien tai yleisen järjestyksen häiriöiden ehkäisemiseksi ja estämiseksi.

Häiriökäyttäytymistä esiintyy myös urheilutilaisuuksissa. Toisaalta myös nykyinen lainsäädän-tömme mahdollistaa puuttumisen tällaiseen häiriökäyttäytymiseen. Muun muassa poliisilaissa (872/2011) ja yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) on säännöksiä, joi-den mukaisten edellytysten täytyessä tällaiseen käyttäytymiseen voidaan puuttua. Esimerkiksi yleisötilaisuuden järjestyksenvalvoja voi laissa säädetyn edellytyksin estää pääsyn tilaisuuteen henkilöltä, jonka aikaisemman käyttäytymisen perusteella on syytä epäillä tämän vaarantavan jär-jestystä tai turvallisuutta. On kuitenkin totta, ettei lainsäädännössämme tunneta nimenomaista porttikieltojärjestelmää eikä myöskään edellä mainittu järjestyksenvalvojen annettu toimivaltuus sitä käytännössä merkitse.

Muiden laissa säädettyjen häiriökäyttäytymiseen kohdistuvien puuttumiskeinojen lisäksi myös urheilutilaisuuksien porttikieltojärjestelmää voi olla syytä harkita viimesijaisena häiriöitä ennalta estävänä keinona. Kannattajakulttuurin kehityksessä on viime vuosina ollut piirteitä, joiden pe-rusteella tällaiselle järjestelmälle voisi olla tarvetta. Erityisesti jalkapallo-otteluissa on poliisin havaintojen mukaan ollut viime vuosina paljon yleistä järjestystä vaarantaneita tapahtumia.

Lakiin perustuvan porttikieltojärjestelmän luominen edellyttäisi käsitykseni mukaan laajaa poik-kihallinnollista yhteistyötä ja eri sidosryhmien osallistamista. Lakisääteiseen järjestelmään liit-tyisi muun muassa henkilötietojen käsittelyyn, perusoikeuksiin ja järjestelmän käytännön toteu-tukseen liittyviä kysymyksiä. Järjestelmän toteuttaminen edellyttäisi luultavasti käytännössä re-kisterijärjestelmän luomista porttikiellon saaneiden henkilöiden identifioimiseksi. Siksi urheilu-tilaisuuksien lakiin perustuvan porttikieltojärjestelmän luomista ei voida pelkistää vain kysy-mykseksi niin sanotusta asiakasvalinta-oikeudesta.

Porttikieltojärjestelmän edellytysten arviointi saattaa perustelluista syistä tulla harkittavaksi. Myös kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäminen saattaa jossain vaiheessa edellyttää toimivaa porttikieltojärjestelmää. En pidä kuitenkaan realistisena porttikieltojärjestelmän käyttöönottoon tähtäävän lainsäädäntöhankkeen asettamista enää tämän vaalikauden aikana.

Helsingissä 30.1.2023

Sisäministeri Krista Mikkonen

VN/1317/2023-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: